

Kommunledningsförvaltningen
Ekonomistaben

2023-04-26

Dnr KS 2023-440

Kommunstyrelsen

Nämndinitiativ (LL) - Redovisa pensionsåtagande enligt lag, svar

Förslag till kommunstyrelsens beslut

1. Nämndinitiativet avslås med hänvisning till beslut i kommunfullmäktige 1998-02-24 som fastställer att Linköpings kommun ska redovisa sina pensionsåtagande enligt fullfundsmodellen.

Ärende

I nämndinitiativet föreslår ledamot för Linköpingslistan (LL) att kommunen ska redovisa pensionsåtaganden enligt Lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR 2018:597 5 kap § 14) med redovisning av pensionsåtaganden enligt den så kallade blandmodellen.

Bakgrund

År 1998 infördes Lagen (1997:614) om kommunal redovisning och det så kallade balanskravet infördes. Balanskravet innebär att kommuner inte får gå med underskott och vid ev. underskott ska underskottet återställas.

I samband med införandet av den nya lagstiftning beslutades att kommuner ska redovisa sina pensionsåtagande intjänade före år 1998 som en ansvarsförbindelse, vilket innebar att en stor skuldpost i den kommunala redovisningen inte längre synliggjordes i balansräkningen. Anledningen till detta var att många av kommunerna inte skulle klara balanskravet annars och att flera kommuner dessutom skulle få negativt eget kapital.

I samband med införandet av den nya lagstiftningen fattade kommunfullmäktige 1998-02-24 § 20 beslut om att kommunens redovisning av pensionskostnader ska ske enligt den så kallade fullfundsmetoden samt att årligen avsätta medel till en pensionsfond.

Kommunallagen

I Kommunallagen (2017:725) 11 kap § 1 anges att kommuner ska ha god ekonomisk hushållning. En central princip som bestämmelsen om god ekonomisk hushållning bygger på är den så kallade generationsprincipen. Generationsprincipen innebär att varje generation ska bära kostnaden för den

service som den konsumerar och inte belasta kommande generationer med kostnader eller åtaganden.

Att redovisa enligt blandmodellen innebär att det finns en pensionssskuld som inte syns i balansräkningen men som trots det ska betalas årligen och som då kommer att påverka resultatet. Det kan innebära att annan kommunal verksamhet trängs undan och att eventuella kostnadsbesparingar behöver göras i verksamheten för att ha utrymme med pensionsutbetalningar intjänade före 1998. Att redovisa pensionsåtagden enligt blandmodellen kan anses strida mot generationsprincipen.

Redovisningsprinciper

Blandmodellen kan vidare anses strida mot övergripande redovisningsprinciper såsom försiktighetsprincipen och periodiseringsprincipen (Lagen om kommunal bokföring och redovisning 4 kap. § 4). Försiktighetsprincipen innebär att tillgångar och intäkter inte får överskattas samt att skulder och kostnader inte får underskattas. Blandmodellen innebär att en av kommunens största skulder inte synliggörs i balansräkningen. Blandmodellen kan också anses strida mot periodiseringsprincipen som innebär att intäkter och kostnader som är hänförliga till räkenskapsåret ska tas med oavsett tidpunkt för betalningen.

Fullfonderingsmodellen

Fullfonderingsmodellen innebär att hela pensionsåtagandet redovisas som avsättning i balansräkningen och det oavsett när pensionsförmånerna intjänats. Linköpings kommun har från år 1997 gjort externa placeringar för att minska framtida pensionsutbetalningarnas påverkan på likviditeten.

Motivet till att redovisa pensionsåtaganden enligt fullfonderingsmodellen är alltså att redovisa hela pensionsskulden i balansräkningen vilket ger en mer rättvisande bild av kommunens ekonomiska ställning och att fullfonderingsmodellen tillgodoser kommunallagens avsikter om att varje generation får bära sina kostnader eftersom att merparten av kostnaden för de anställdas pensioner har belastat det år då de intjänades.

Kommunens resultat är sedan några år tillbaka högre/bättre i fullfonderingsmodellen än i blandmodellen. Det beror på att utbetalningarna för pensioner som tjänats in före 1998 blir en kostnad i resultaträkningen i blandmodellen. I fullfonderingsmodellen däremot, finns medlen avsatta i balansräkningen och har redan påverkat resultatet. Tidigare har värdeökningen på pensionsskulden före 1998 varit högre än utbetalningarna. Nu är det tvärtom. Likvidpåverkan, det vill säga utbetalningarna till pensionärerna, är densamma i de båda modellerna.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse – Nämndinitiativ (LL) - Redovisa pensionsåtagande enligt lag, svar, 2023-04-26

Bilaga 1 - Beslut om fullfonderingmetoden KF 1998-02-24

Ekonomiska konsekvenser

Att redovisa pensionsåtaganden enligt blandmodellen skulle innebära ökade kostnader eftersom utbetalningen av pensioner som tjänats in före 1998 blir en kostnad i resultaträkningen.

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

MBL-information eller förhandling är inte påkallad.

Kommunledningsförvaltningen

Paul Håkansson

Beslutet skickas till:
Initiativtagaren
Ekonomistaben